

Wymagania programowe z języka polskiego dla klasy VII
z odwołaniem do treści zawartych w
Podstawie programowej kształcenia ogólnego

Przed każdą pracą klasową lub sprawdzianem uczeń otrzymuje szczegółowe wymagania dotyczące sprawdzanych treści nauczania

Nauczyciel dostosowuje wymagania programowe do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – patrz: punkt IX
Przedmiotowego Oceniania

Uczeń spełnia wymagania określone dla klas IV–VI oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

- rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju (I.1.1)
- rozróżnia gatunki [...] liryki [...], w tym: **fraszka, pieśń [...]** **dramatu ,w tym komedia**– i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich (I.1.2)
 - rozróżnia gatunki epiki [...] – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich (I.1.2)
 - rozróżnia gatunki epiki, dramatu i liryki, w tym: [...] **sonet, ballada [...]** – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich (I.1.2)
 - wskazuje elementy dramatu (rodzaj): **akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog (I.1.3)**
 - rozpoznaje w tekście literackim: **neologizm, eufemizm, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje (I.1.4)**
 - zna pojęcie **komizmu**, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje (I.1.5)
 - zna pojęcie **ironii**, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje (I.1.6)
 - określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji (I.1.7)
 - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami [...] etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji (I.1.9)

- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze (I.1.10)
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. [...] historycznoliteracki, kulturowy (I.1.11)
- interpretuje dzieła sztuki :obraz [...],rzeźba, grafika, fotografia (I.2.3)
- dostrzega różnice między literaturą piękną a [...] publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa (I.2.4)
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury (I.2.6)
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych (I.2.7)

II Kształcenie językowe

- rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba [...] (II.3.5, kl. IV–VI)
- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem (II.1.1)
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych (II.4.3)
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni (II.4.1)
- rozumie pojęcie [...] akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów (II.3.5, kl. IV–VI)
- rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu (II.1.7) • wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych (II.4.3)
- odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się (II.1.3, kl. IV–VI) • rozumie konstrukcje strony biernej i czynnej czasownika (II.1.5, kl. IV–VI) • rozpoznaje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie (II.1.4) • zna zasady [...] pisowni partykuły nie z różnymi częściami mowy (II.4.4)
- rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: [...] zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie) (II.1.12, kl. IV–VI)
 - rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone (II.1.5) • odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie (II.1.6)
 - poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne (II.4.2)
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia

wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń (II.2.2)

- rozumie, na czym polega grzeczność językowa, i stosuje ją w wypowiedziach (II.3.1) dostrzega zróżnicowanie słownictwa [...], zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście (II.2.1)
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy (II.1.3)

III Tworzenie wypowiedzi

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi (III.1.2)
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) (III.1.3)
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] **wywiad, charakterystyka, opis przeżyć, opis sytuacji** (III.2.1)
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę (III.1.1)
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje **plan kompozycyjny** własnej wypowiedzi (III.1.2)
- **wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki** oraz innych tekstów argumentacyjnych (III.1.4)
- odróżnia przykład od argumentu (III.1.5)
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego (III.1.6)
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie (III.1.7)
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi (III.1.9)
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów (III.2.4)
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi (III.1.2)
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] **wywiad** (III.2.1)

IV. Samokształcenie

- Rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji (IV.1)
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy (IV.6.)
- rozwija nawyki systematycznego uczenia się (IV.7)
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii (IV.8)
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania (IV.2)
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie (IV.3)
- rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji (IV.1)

- uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje [...]) (IV.4)
- rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy (IV.6)
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii (IV.8)

LEKTURY:

Obowiązkowe:

- Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- Aleksander Fredro, *Zemsta*
- Adam Mickiewicz, II część *Dziadów*
- Juliusz Słowacki, *Balladyna*
- Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*
- Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*
- Ernest Hemingway, *Stary człowiek i morze*
- Nancy H. Kleinbaum *Stowarzyszenie Umarłych Poetów*

Propozycje lektur uzupełniających (dodatkowych)

- Henryk Sienkiewicz *Krzyżacy*
- Agatha Christie *Morderstwo w Orient Expressie*
- Jan Paweł II *Przekroczyć próg nadziei*
- Harper Lee *Zabić drozda*
- Guus Kuijer *Książka wszystkich rzeczy*
- Markus Zusak *Złodziejka książek*
- William Golding *Władca much*
- Eric-Emmanuel Schmitt *Zazdrośnice*
- Arkady Fiedler *Dywizjon 303*